

“...การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) เป็นการสอนที่มีมานานแล้ว แต่เพิ่งจะมีการหยิบยกมาเน้น เนื่องจากการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางจะเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษา...”

การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

กฤตวิทย์ ดวงสร้อยทอง *

การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) เป็นการสอนที่มีมานานแล้ว แต่เพิ่งจะมีการหยิบยกมาเน้น เนื่องจากการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางจะเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance - Q.A.) เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ผู้จบการศึกษามีคุณสมบัติตามความคาดหวังของหลักสูตร

หลักในการสอนเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนหรือนักเรียนเป็นศูนย์กลางมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญบางประการดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Construct) โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาข้อมูลศึกษาทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมายแก่ตนเอง สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปความรู้
2. ให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation)
3. ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน และได้เรียนรู้จากกันและกัน (Interaction)
4. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน (Process Product)
5. ให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Application)

ตัวอย่างวิธีสอนที่เน้นนักเรียนหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1. วิธีสอนแบบใช้เกม
2. วิธีสอนแบบใช้บทบาทสมมติ
3. วิธีสอนโดยใช้ให้คิด
4. วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

5. วิธีสอนแบบเผชิญสถานการณ์
6. วิธีสอนแบบใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
7. วิธีสอนแบบโครงการ
8. วิธีสอนแบบถามตอบ
9. วิธีสอนแบบทดลอง
10. วิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่ม
11. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา
12. วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน
13. วิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม
14. วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์
15. วิธีสอนแบบการเรียนรู้ร่วมกัน
16. วิธีสอนแบบคิดรวบยอด
17. วิธีสอนแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
18. วิธีสอนแบบทัศนศึกษาออกสถานที่
 ฯลฯ

ตัวอย่างการสอนแบบให้คิด-ค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง โดยมีเหตุผลประกอบให้เห็นจริงน่าเชื่อถือ
ให้บอกกว่าส่วนข้อใดถูกต้อง

1. กงกรรมกงเกวียน - กงเกวียนกำเกวียน
2. หัวมังกุท้ายมังกร - หัวมังกุท้ายมังกร
3. เทพจรลงเท้า - ชีพจรลงเท้า
4. ล่มหัวจมท้าย - ร่วมหัวจมท้าย
5. ติดหลังแห - ติดร่างแห
6. ตระกูลมุลชาติ - ตระกูล(สกุล)รุนชาติ
7. ขนมหอมสน้ำยา - ขนมหสมน้ำยา
8. ปากใต้ - ปากใต้
9. สู้จนเย็บตา - สู้จนยิบตา
10. คาหนังคาเขา - คาหลังคาเขา
11. ดำเหมือนมินหม้อ - ดำเหมือนดินหม้อ
12. ต้นกฐิ - ก้นกฐิ
13. รีดน้ำทาเน้น - รีดนาทาเน้น
14. ไฟจุดตุต - ไฟจุดตุต
15. เอาใจออกหาก - เอาใจออกห่าง
 ฯลฯ

ส่วนต่อไปนี้หมายความว่าอย่างไร มีลักษณะอย่างไร หรือมีเหตุผลอย่างไร

1. จิตเหมือนหิดยักษ์
2. กล้าหน้าหมอ

3. กินข้าวพริกขี้หนูบดต้มเกลือ
 4. กินข้าววัดจัดเด็กอ่อน
 5. กินเท่
 6. แก้วพร้าว เต่าลอกอ
 7. เข้าบ้านท่านอ้อมไก่เมีย
 8. ไข่แตกปากจาบ
 9. ไข่แยงล่อง
 10. ไม้พันพะ
 11. รำในวร
 12. วอนหาโดกใหม่
 13. หลับกับฝ่า
 14. ทรอยปากยาหวาน
 15. เอวเปล้า
- ฯลฯ

วิธีการสอนแบบใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)

วิธีสอนนี้จะเน้นสื่อการสอนที่ใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และให้เน้นให้มุ่งใช้ระบบคอมพิวเตอร์ให้อยู่ในฐานะสื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอย่างมีระบบ เนื้อหาวิชามีความยาวเหมาะสมกับวุฒิภาวะในการรับรู้ของผู้เรียน ขั้นตอนในการสอนอาจใช้รูปแบบการศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม โดยกำหนดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ครูกำหนดเวลาให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าและนำมารายงาน ร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติมและอาจมีการจัดบอร์ด จัดนิทรรศการประกอบการรายงาน โปรแกรมของคอมพิวเตอร์อาจเป็นโปรแกรมการสอนเนื้อหารายละเอียด (Tutorial Instruction) โปรแกรมแบบฝึกทักษะ (Drill and Practice) โปรแกรมจำลองสถานการณ์ (Simulation) หรือโปรแกรมแบบเกมการศึกษา (Education game)

ข้อจำกัดของการสอนโดยวิธีนี้คือ จำนวนคอมพิวเตอร์ที่มีจะไม่เพียงพอกับนักเรียนและการพัฒนาบทเรียนช่วยสอนไม่ทันกับความก้าวหน้าของโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ฯลฯ

การสอนจะใช้วิธีใดก็ตามควรจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยเฉพาะมาตราที่ 24 ข้อ 4 กำหนดไว้ว่า ผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

ปัญหาที่สำคัญ ผู้สอนเป็นแม่แบบที่ดีแก่ผู้เรียนแล้วหรือยัง ผู้สอนศึกษาวิธีการสอนได้อย่างถ่องแท้แล้วหรือยัง และท่านพร้อมที่จะสอนให้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้วหรือยัง เห็นจะต้องพูดในโอกาสต่อไป